

AKILLI İÇERİK OLMADAN;

AKILLI TAHTA,

TEKNOLOJİK BİR TAHTA

OLMAKTAN

ÖTEYE GEÇEMEZ...!

ELFi YAYINCILIK
Elmas Fikirler

YAYIN KURULU

Hazırlayanlar

Emrullah EKİCİ, Sevdâ GÜL

YAYINA HAZIRLAYANLAR KURULU

Kurumsal Yayınlar Yönetmeni

Saime YILDIRIM

Kurumsal Yayınlar Birimi - Dizgi & Grafik

Mustafa Burak SANK & Ezgi GÜLER & Meltem TEMEL

Sumru ALMACAK & Gamze KAYA & Pınar KORKMAZ

Yasin ÇELEBİ & Reyhan KARAHASANOĞLU

Baskı - Cilt

Neşe Matbaacılık Yayıncılık Sanayi ve Tic. A.Ş.

Adres: Akçaburgaz Mh. Mehmet Deniz Kopuz Sk. No:17

3.Bodrum Esenyurt/İSTANBUL

Yayıncı Sertifika No: 32077

Matbaa Sertifika No: 22861

ISBN: 978-605-9213-13-4

İstanbul - 2015

Bu eserin her hakkı saklı olup tüm hakları Elfi Yayıncılık'a aittir. Kısmi de olsa alıntı yapılamaz, metin ve soruları aynen değiştirilerek elektronik, mekanik, fotokopi ya da başka bir sistemle çoğaltılamaz, depolanamaz.

Copyright © Tüm Hakları Saklıdır.

7.SINIF

SOSYAL BİLGİLER

AKILLI DERS DEFTERİ

ADI _____
SOYADI _____
SINIFI _____
NO _____

Defterlerimizi Tanıyalım

Neler Öğreneceğim?

Ünite kazanımlarının öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde belirtildiği bölümdür.

Örnek

Derste verilen konu ile ilgili sorunun çözümünün verildiği bölümdür.

Çöz Öğren

Derste işlenen konuların öğrenilip pekiştirilmesi için öğrencilerin çözeceği açık uçlu veya çoktan seçmeli sorulardır.

Dikkat

Derste işlenen konu ile ilgili dikkat edilmesi gereken uyarılar,istisnalar,notlar,vb. içeriklerin yer aldığı hareketli kutudur.

Bunları Biliyor Musun?

Derste işlenen konu ile ilişkili gerçek hayattan merak uyandıracak ilginç bilgilerin yer aldığı hareketli kutudur.

Biraz Ara Verelim

Derste işlenen konular ile ilgili oyun, bulmaca, zeka soruları, vb. içeriklerin yer aldığı hareketli kutudur.

Haydi Sen Yap

Derste işlenen konular ile ilgili öğrencilerin bireysel,arkadaşlarıyla veya ailesiyle birlikte gerçekleştirebileceği ders dışı müze önerisi,roman tavsiyesi,atölye çalışması,bilimsel çalışmalar,vb. içeriklerin yer aldığı hareketli kutudur.

Ödevim

Derste işlenen konu ile ilgili öğrencilere verilen ödevlerin yazıldığı hareketli kutudur.

Defterlerimizi Tanıyalım

Etkinlik Sayfam

Ders esnasında öğrencilerin bireysel veya grupta çalışacağı konu ile ilgili üst düzey düşünme becerileri kazandıran çalışma sayfasıdır.

Ünite Özetim

Ünitelerin sonunda yer alan ünite konularını özetleyen kavram ağlarıdır.

Ne Kadar Öğrendim?

İlgili üniteadaki tüm işlenen konuları içeren, öğrencilerin ne kadar öğrendiklerini test eden, açık uçlu ve çoktan seçmeli sorulardan oluşan bölümdür.

Rehberlik Köşem

Ünite sonlarında rehberlik çalışmalarının yer aldığı bölümdür.

Öz Değerlendirme Formum

Ünite sonlarında öğrencilerin ünite kazanımları ile ilgili kendilerini duyuşsal olarak değerlendirebilecekleri formdur.

Notlarım

Ünitelerin sonlarında ve sayfa altlarında not almak için bırakılmış alanlardır.

Gelişim Raporum

Öğrencilerin yıl içinde girdikleri sınavların ve hazırladıkları projelerin notlarını yazdıkları bölümdür.

İÇİNDEKİLER

1.ÜNİTE: İLETİŞİM VE İNSAN İLİŞKİLERİ

İletişim Bir Sanattır	10
Etkinlik Sayfam	14
Bir Tuşla Dünya Evimize Geldi	17
Etkinlik Sayfam	19
Özgür Basın Demokrasinin Temelidir	22
Etkinlik Sayfam	23
Etkinlik Sayfam	26
Herkesi Ayrı Ayrı Dinlemekten Zevk Alırım	30
Etkinlik Sayfam	32
Ünite Özetim	33
Ne Kadar Öğrendim	34
Öz Değerlendirme Formum	37
Rehberlik Köşem	38

2.ÜNİTE: ÜLKEMİZDE NÜFUS

Yaşadığımız Yerler	42
Etkinlik Sayfam	44
Etkinlik Sayfam	50
Türkiye Nüfusunun Özellikleri	51
Etkinlik Sayfam	60
Göçün Neden ve Sonuçları	61
Etkinlik Sayfam	64
Eğitim ve Çalışma Hakkı	65
Etkinlik Sayfam	67
Yerleşme ve Seyehat Özgürlüğü	68
Etkinlik Sayfam	69
Ünite Özetim	70
Ne Kadar Öğrendim	71
Öz Değerlendirme Formum	75
Rehberlik Köşem	76

3. ÜNİTE: TÜRK TARİHİNE YOLCULUK

Türklerin Yeni Yurdu Anadolu	80
Etkinlik Sayfam	82
Etkinlik Sayfam	87
Beylikten Devlete:Osmanlı'nın Kuruluşu	93
Etkinlik Sayfam	97
Etkinlik Sayfam	103
Karaların ve Denizlerin Hakimi Osmanlı	104
Etkinlik Sayfam	111
Etkinlik Sayfam	114

İÇİNDEKİLER

Farklılıklara Rağmen	114
Etkinlik Sayfam	118
Gez Dünya'yı, Gör Konya'yı	119
Nasıl Etkiledik, Nasıl Etkilendik?	120
Etkinlik Sayfam	124
Seyyahların Dilinden Osmanlı Kültürü	125
Yeni Kurumlarla Değişen Toplum Hayatı	126
Etkinlik Sayfam	130

Ünite Özetim	131
Ne Kadar Öğrendim	132
Öz Değerlendirme Formum	135
Rehberlik Köşem	136

4. ÜNİTE: ZAMAN İÇİNDE BİLİM

Her Bilimsel Buluş Yeni Bir Başarıdır	142
Etkinlik Sayfam	147
Söz Uçar, Yazı Kalır	148
Etkinlik Sayfam	150
Türk ve İslam Devletlerinde Yetişen Bilginler	151
Bilimsel Birikim Nasıl Oluşturdu?	159
Etkinlik Sayfam	167
Düşünce Özgürlüğü ve Bilim	168
Etkinlik Sayfam	170

Ünite Özetim	171
Ne Kadar Öğrendim	172
Öz Değerlendirme Formum	175
Rehberlik Köşem	176

5. ÜNİTE: EKONOMİ VE SOSYAL HAYAT

Toprağın Gücü	182
Etkinlik Sayfam	187
Devletler Gelişiyor	188
Etkinlik Sayfam	191
İnsan Gücünden Makineye	192
Etkinlik Sayfam	195
Sosyal Yaşamda Vakıflar	196
Nasıl Eğitim Gördüler?	198
Etkinlik Sayfam	202
Mesleğimi Nasıl Seçmeliyim?	203
Etkinlik Sayfam	205

Ünite Özetim	206
Ne Kadar Öğrendim	207
Öz Değerlendirme Formum	210
Rehberlik Köşem	211

İÇİNDEKİLER

6. ÜNİTE: YAŞAYAN DEMOKRASİ

Kurultaydan Meclise	218
Etkinlik Sayfam	223
Yönetimin Özü	224
Etkinlik Sayfam	228
Kuvvetler Ayrılığı	229
Etkinlik Sayfam	234
Kamuoyu ve Basın	235
Örnek Yurttaş	237
Etkinlik Sayfam	238

Ünite Özetim	239
Ne Kadar Öğrendim	240
Öz Değerlendirme Formum	243
Rehberlik Köşem	244

7. ÜLKELER ARASI KÖPRÜLER

Bir “Dünya” Savaşı	250
Etkinlik Sayfam	259
Küresel Sorunlara Küresel Çözümler	261
Etkinlik Sayfam	264
İnsanlığın Sorumluluğu	265
Etkinlik Sayfam	267

Ünite Özetim	268
Ne Kadar Öğrendim	269
Öz Değerlendirme Formum	272
Rehberlik Köşem	273

Ürün Dosyası Kullanma Yönergem	283
Kavram Sözlüğüm	284
Kaynakçam	290
Haftalık Sosyal Bilgiler Ders Programım	291
Gelişim Raporum	292

Ünite 1

İLETİŞİM VE İNSAN İLİŞKİLERİ

Neler Öğreneceğim?

1. İletişimi, olumlu olumsuz etkileyen tutum ve davranışları nelerdir?
2. İnsanlar arasında kurulan olumlu ilişkilerde iletişim nasıl olmalıdır?
3. İnsanlar arası etkileşimde kitle iletişim araçlarının rolü nedir?
4. Doğru bilgi alma hakkı , düşünceyi açıklama özgürlüğü ve kitle iletişim özgürlüğü arasındaki bağlantılar nelerdir?

İletişim Bir Sanattır

İnsanlar Konuşa Konuşa Anlaşırlar

İletişim:

Dikkat

Sabahları uyandığımızda annemize, babamıza “günaydın” diyerek güne başlamak, okula geldiğimizde arkadaşlarımıza “merhaba, bugün nasılsınız?” diyerek hatırını sormak iletişimi başlatmanın kolay yoludur.

İletişim, insan yaşamının her anında sözlü veya sözsüz iletişim olarak yer almaktadır.

Etkili İletişim Kurmak İçin;

Notlarım

Dikkat

Kendimizi ve çevremizi tanımak iletişimin ilk koşuludur. Bu koşulu gerçekleştirdiğimizde iletişim kurmamız kolaylaşacaktır.

Beden Dili

İnsanın vücudunu genel anlamda kullanarak, konuşma işlevi olmadan iletişim kurmasıdır.

Dikkat

İnsanların birbirleriyle kurdukları yüz yüze ilişkilerde beden dilinin etkisi %60 oranındadır.

Örnek

Günlük yaşantımızda kullanılan beden hareketlerinin anlamlarına bazı örnekler verecek olursak:

Ellerin sürtünmesi: Beklenti

Aktif ve dik durulması: Güven

Kollar göğüste kenetlenmiş halde durulması: Savunma

Elin yanakta olması: Düşünme

İletişimi Olumsuz Etkileyen Davranışlar:

Notlarım

İlk İzlenim ve İyi Bir Dinleyici Olmak İletişim Biçimimizi Belirliyor

İyi Bir Dinleyicinin Özellikleri;

Örnek

Bir insanın yalan söylediğini anlama yöntemleri;
Göz temasından kaçınır.
Ellerini ve kollarını daha az kullanır.
Ayakta dururken sırtını dik tutamaz.
Konuştuğu kelimeler açık ve net olmayabilir.
Sorulan soruya aşırı bir tepki verir.

Dikkat

Hem kendimizi doğru bir şekilde ifade edebilmek, hem de karşımızdaki insanı anlayabilmek için konuşma ve dinlemeyi doğru yerde ve doğru zamanda gerçekleştirmemiz gerekir.

Ön Yargı:

Notlarım

Empati

Bir insanın, kendisini karşısındaki insanın yerine koyarak onun duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlamasıdır. Empati sayesinde insan ilişkileri gelişir, insanlar arasındaki kavgalar azalır ve zamanla yok olur.

Sen Dili

Şu odanın haline bak, bir de utanmadan benimle oynamak istiyorsun.
Yemeğini yeme, büyüme de gör.
Bir daha geç yatarsan seni uyandırmayacağım okula da gidemezsin.

Ben Dili

Odan dağınık olunca odanı ben toplamak zorunda kalıyorum ve sana vakit ayıramıyorum.
Yemek yemediğin zaman sağlığın konusunda endişeleniyorum.
Geç yattığın zaman seni uyandırmakta güçlük çekiyorum ve uykusuz kalacağın için üzülüyorum.

Sen Dili

- Suçlayıcı
- Kırıcı
- Alaycı
- Olumsuz iletişim türüdür.

Ben Dili

- Değer veren
- Olumlu
- Dinleyen
- Sevecen iletişim türüdür.

Çöz Öğren

Aşağıda etkili iletişim kurulmasını engelleyen ifade biçimlerinin bulunduğu cümleler verilmiştir. **Bu cümlelerin hangi hata grubuna ait olduklarını, ilgili kutulara numaralarını yazarak belirtiniz.**

1. Sana verdiğim işleri yarına kadar bitir.
2. Odanı toplamadan, evden çıkma.
3. Akıllı çocuklar asla böyle davranmazlar.
4. Bu yarışmada başarılı olamazsan yaz tatilini unut.
5. Bu kolay soruları beş yaşındaki çocuk bile çözer.
6. Yarın akşam misafirler gelmeden evde ol.
7. Okulunu ne kadar sevdiğin yaptığın devamsızlıktan belli.

Emir Vermek

Alay Etmek

Tehdit Etmek

Öğüt Vermek

Notlarım

İletişimde yapılan iki hata yazınız.

İyi bir dinleyiciye ait iki özellik yazınız.

Sıra arkadaşınıza “sen dili”ni kullanarak bir cümle yazınız.

Çatışmadan Uzlaşmaya

Bizim duygu, düşünce ve fikirlerimiz takdir edildiği gibi beğenilmeyebilir de.

Dikkat

Çatışma bir ya da birden çok kişinin herhangi bir konu üzerinde anlaşılmadığı zaman ortaya çıkar. En çok çatışma yaratan konular; Siyaset, futbol, inanç farklılıkları ve kültürel farklılıklardır.

Çatışma sırasında hepimizin uyguladığı farklı yöntemler vardır. Bu yöntemler, çatışmayı uzlaşmaya dönüştürebilir veya yeni bir çatışma ortaya çıkarabilir.

Biraz Ara Verelim

İlköğretim öğrencisinin sevgi sözcükleriyle yetiştirdiği tohum filizlenip büyürken, kötü sözler söylediği tohum ise çürüdü. İlköğretim okulu öğrencisi sevgi konusuyla ilgili deney yaptı. 3 hafta önce 2 adet fasulye tohumunu 2 ayrı tabağa ekti. Birine güzel sevgi sözcükleri, diğerine ise kötü sözler söyledi. Öğrencinin yaptığı deneyde, 3 hafta sonra güzel sevgi sözcükleri söylenen tohum filizlenip büyürken, kötü sözler söylediği tohum filizlenip büyümediği gibi çürüdü.

Öğrencinin güzel sevgi sözlerini söylediği ve filizlenip büyüdüğü fasulye yaklaşık 10 santimetreyi buldu.

Öğrenci her iki tohumu da eşit şartlarda yetiştirdiğine dikkat çekti. Amacının sevginin önemini ortaya koymak olduğunu ifade eden 10 yaşındaki öğrenci, "Güzel sözler söylediğim tohuma, 'sen çok güzel olacaksın. Büyüyünce çok güzel filizler vereceksin, çok güzel fasulyeler vereceksin. Büyüyünce yaprakların güzel olacak.' Diğerine ise, 'Sen hiç büyümeyeceksin, çürüyeceksin, büyüyünce fasulyelerin hiç güzel olmayacak.' gibi sözler söyledim. Bu çalışmayı yaklaşık 3 hafta sürdürdüm. 3 hafta sonra iyi sözler söylediğim fasulye büyüdü. Ama kötü sözler söylediğim fasulye ise karardı ve çürüdü dedi.

Notlarım

Çöz Öğren

Günlük hayatta insanlar arasında en çok hangi konularda tartışma çıkıyor? Yazınız.

Haydi Sen Yap

En son hangi arkadaşın ile tartıştığını hatırlıyor musun? Onunla bu tartışmayı nasıl sonlandırdığını yazar mısın?

Ödevim

Notlarım

■ Bir Tuşla Dünya Evimize Geldi

Kitle İletişim Araçları

Mağara resimleri, posta güvercinleri, boru sesleri ve duman işaretleriyle başlayan iletişim, yazının icadıyla büyük gelişme göstermiştir.

Notlarım

ÜNİTE 1 İLETİŞİM VE İNSAN İLİŞKİLERİ

Matbaanın icadıyla yazılı iletişim kaynakları hızla çoğaldı ve artık insanlar dış çevreyle ilgili haberleri gazete, dergi ve kitaplardan okumaya başladılar.

19. yüzyılda sırasıyla; telgraf, telefon ve radyonun bulunması ile iletişim alanında önemli gelişmeler oldu.

Televizyonun yayına başlaması, arkasından bilgisayarın kullanılması ve internetin bulunması yeni bir dönemin başlangıcı oldu.

Bunları Biliyor Musun?

Bilinen ilk radyo yayını ABD’de 1906 yılındada gerçekleştirilmiştir. Ülkemizde ise 1927’de Ankara Radyosu’nun kurulmasıyla başlar.

Ülkemizde ilk televizyon yayıncılığı 1 Mayıs 1964 yılında TRT’nin kurulmasıyla başladı.

Haydi Sen Yap

Bu gün evde televizyon, bilgisayar, telefon ve tabletleri bütün aile bireylerine kapattır. **Daha sonra bunlar olmadan hayatında neler değiştiğini aşağıdaki boşluğa yaz.**

Ödevim

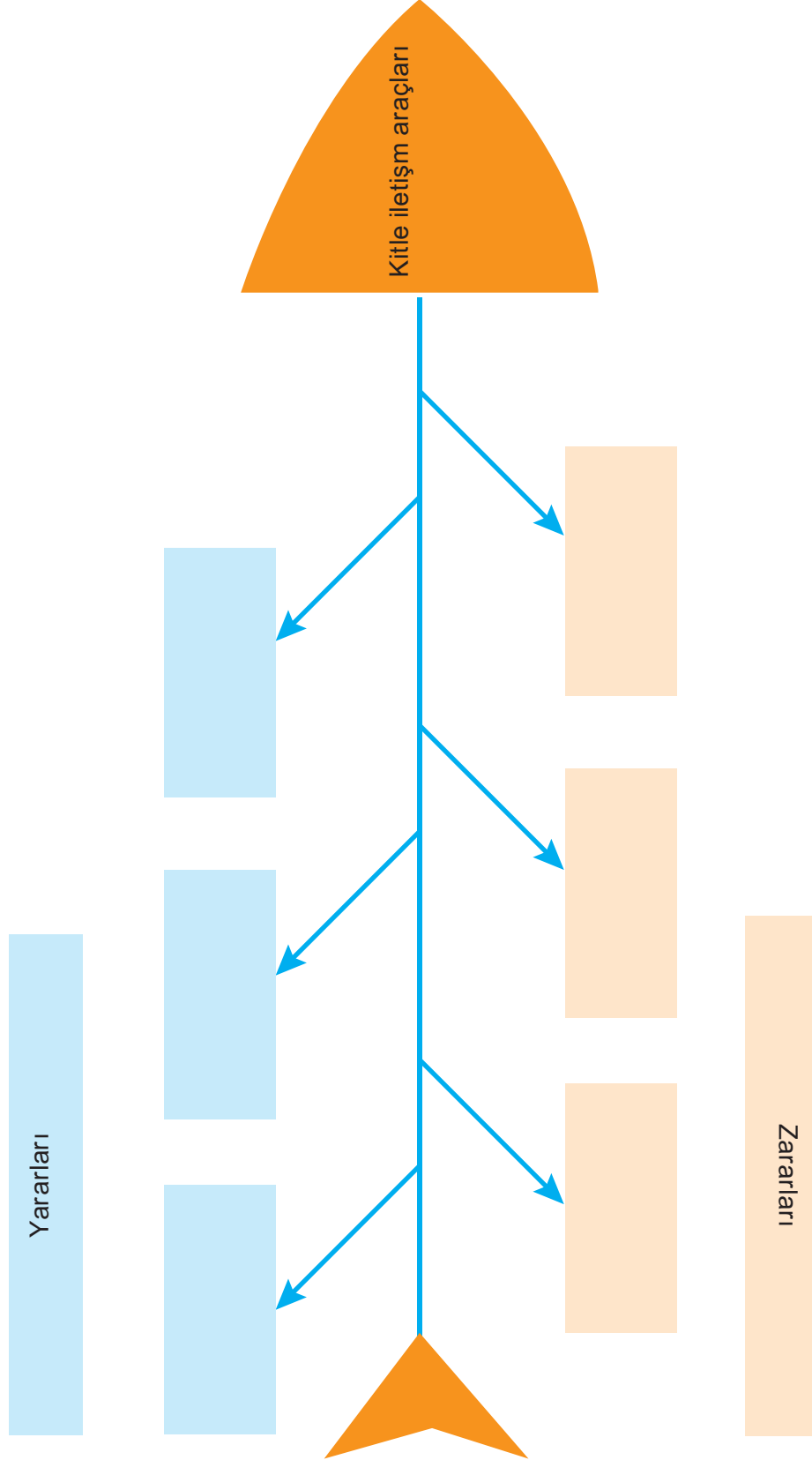

Notlarım

Etkinlik Sayfam

Aşağıdaki Balık Kılçığı diyagramını kullanarak kitle iletişim araçlarının yararlarını ve zararlarını yazınız.

Bilgi Elimizin Altında

Kitle İletişim Araçlarının Temel Görevleri

Biraz Ara Verelim

New Hampshire'lı Brandon Cook hastanede yatan büyükanne-sini ziyaret eder. Kanseri hastalığı iyice ağırlaşmış olan yaşlı kadın torununa çorba içmek istediğini ama hastanedeki çorba-ların tam bir felaket olduğunu söyler. Türkçe'ye deniz tarağı çorbası olarak çevrilen bir çeşit çorba ister, (clam chowder) ve en çok da Panera Bread restoranındakini sevmektedir. Bura-ya kadar her şey güzel ancak bir franchise olan bu markanın bölgede bir çok şubesi vardır. Tek sorun o restoranda bu çor-banın sadece Cuma günleri yapılıyor olmasıdır ve o gün Cuma

değildir. Brandon hemen en yakındaki Panera Bread restoranını arar ve durumu anlatır, büyükan-ne-si için bir istisna yapıp yapamayacaklarını sorar. Restoranın işletmecisi olan hanımefendi Brandon'ın büyükannesine hemen bir kase çorba göndermekle kalmaz, bir paket de kurabiye göndererek geçmiş olsun dileğinde bulunur.

Bu ufak nezaket örneği ilerleyen zamanda, restoranın işletmecisine binlerce dolar harcayarak bile elde edemeyeceği pazarlama dönüşü sağlar. Brandon o akşam eve gidince bu hikayeyi Facebook'ta paylaşır, Brandon'ın annesi Panera'nın fan sayfasında oğlunun yazısını paylaşır. Bundan sonrasıysa tam bir sosyal medya hikayesine dönüşür, çünkü bu yazı 500 bin "like" ve 22 binden fazla yorum alır. Panera'nın ismi altında bu hareketliliği bu kadar kısa zamanda sağlayabi-lecek hiçbir geleneksel pazarlama yöntemi yoktur herhalde.

Artık dünyanın bir diğer ucundaki iki kişi haberleşmek için çok uzun süre beklemek zorunda değil. Bunun için sadece birkaç saniye yeterli.

Elektronik postayla başlayan süreç, bazı kavramların önüne "e" konularak ticaret, alışveriş, bankacılık alanlarında farklı boyut kazandı.

Notlarım

Örnek

RTÜK tarafından yapılan bir araştırmaya göre, ülkemizde günlük televizyon izleme süresinin ortalama 4 saat olduğu ortaya çıktı. Ekranlarda yayınlanan mafya, şiddet ve ahlaki olmayan içerikli programlar çocuk ve gençlerin kimlik gelişimini olumsuz etkilemektedir.

RTÜK

Akıllı işaretler

Televizyonlarda yayınların içeriğiyle ilgili bilgilendirici bir sınıflandırma sistemidir.

Çöz Öğren

Aşağıdaki cümlelerde bırakılan boşluklara uygun olan sözcükleri yazınız.

- televizyonlarda yayınların içeriğiyle ilgili bilgilendirici sınıflandırma sistemidir.
- Radyo ve televizyonlardaki yayınları genel ahlaka ve kamu düzenine uygunluğunu yasalar çerçevesinde denetlemek kurulmuştur.
- Televizyon aracıdır.
- Çok sayıda kişiye mesaj dağıtabilen araçlara denir.

Notlarım

■ Özgür Basın Demokrasinin Temelidir

İletişim Hak ve Özgürlüklerimiz

Kamuoyu:

Medya:

Doğru Bilgi Alma Hakkı

İnsanların gazete, televizyon, radyo gibi kitle iletişim araçlarından doğru haber alma hakkın sahip olmasıdır. Bu bizim temel insan haklarımızdandır. Kitle iletişim araçlarının yararlı olması için kendilerini topluma karşı sorumlu hissetmeleri gerekir.

Düşünceyi Açıklama Özgürlüğü

İnsanlar düşündükleri her şeyi açıklayabilmelidir. Buna düşünceyi açıklama özgürlüğü denir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI - 1982

Anayasa, Madde 26 : Herkes düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir.

Çöz Öğren

Aşağıdaki bilgilerden doğru olanlarına "D", yanlış olanlara "Y" yazın.

İnternet günümüzde en yaygın olarak kullanılan kitle iletişim aracıdır.

Tekzip gazetelerin yayınını denetler.

Kitle iletişim araçlarının kamusal görevi vardır.

Kişinin özel yaşamına kamuya açık alanda müdahale edilebilir.

Bir kişinin haberi olmadan telefonunun dinlenmesi özel hayatın gizliliğine aykırıdır.

Notlarım

Etkinlik Sayfam

Kurtuluş Savaşı'nda bugünkü haberleşme teknolojisine sahip bir komutansınız. Hangi haberleşme araçlarını, niçin kullanırdınız? Kurtuluş Savaşı'nın sonuçlarını bu şartları değerlendirerek kısaca açıklayınız.

Basın Özgürlüğü = Demokrasi

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne göre;

“Herkes düşünce ve ifade özgürlüğü hakkına sahiptir; bu hak serbestçe düşünme, hangi yoldan ve nereden olursa olsun bilgi ve görüş alma, araştırma ve yayma özgürlüğünü içerir.”

Sansür

Gazete, dergi gibi basın organlarındaki yazı, resim gibi unsurların önceden devlet makamları tarafından incelenerek basım ve yayımının yasaklanmasıdır.

Basın Özgürlüğü

Kitle İletişim Özgürlüğü

Kitle iletişim araçlarının doğru haber alma özgürlükleri kadar doğru haber verme sorumlulukları da bulunmaktadır.

Medya'nın Görevleri

Notlarım

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI - 1982

Anayasa, Madde 22 : “Herkes haberleşme hürriyetine sahiptir.”

Düşünce özgürlüğünden, düşünce ve kanaatlerin çeşitli araç ve yollarla serbestçe açıklanması ve yayılması anlaşılmaktadır. Düşünce özgürlüğü sosyal gelişmenin temel koşulu, toplumun demokratik yapısının önemli göstergelerindendir.

Hangi Durumlarda Haberleşme Gizliliğine Uyulmayabilir?

Ödevim

Notlarım

Özel hayatın gizliliği ile ilgili sokakta röportaj yaparak aldığımız cevapları haber yapalım.

Özel Hayatın Gizliliği

Her insanın özel bir hayatı vardır. Özel hayatın gerçekleşme alanlarından en önemlisi ise yaşadığımız evlerdir. Özel hayatın gizliliği hakkı kadar, konut dokunulmazlığı hakkı da önemlidir.

Sanatçıların ve ünlü kişilerin özel hayatlarına girilmesi hukuka aykırı mıdır? Neden?

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI – 1982

Anayasa, Madde 20 : “Herkes özel hayatına, ve aile hayatına saygı gösterilme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz.”

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI – 1982

Anayasa, Madde 21 : “Kimsenin konutuna dokunulamaz. Yasayla yetkili kurumların yazılı emri olmadıkça kimsenin konutuna girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz.”

Bunları Biliyor Musun?

Whatsapp’a mahremiyet suçlaması

Kanada ve Hollanda, çevrimiçi mesajlaşma hizmeti sunan akıllı telefon uygulaması Whatsapp’ı özel hayatın gizliliğini ihlal etmekle suçladı.

Kanada Özel Hayatı Koruma Komisyonu (OPC) ve Hollanda Veri Koruma Kurumu (CBP), Whatsapp’ın, kullanıcıların telefon rehberindeki tüm numaralara erişebildiği ve bilgileri elinde tuttuğu için, özel hayatın gizliliği kanununu ihlal ettiği gerekçesiyle başlattığı soruşturmada birtakım bulgulara ulaşıldığını açıkladı.

Telefon rehberindeki diğer Whatsapp kullanıcılarını belirlemek için kullanıcının kişi listesine ulaşan program, Whatsapp kullanmayan numaraları da kayıt altına alabiliyor.

İnternet Haberi

Notlarım

Basın Ahlak Yasası

Tekzip (Cevap ve Düzeltme)

Çöz Öğren

Aşağıdaki bilgilerden doğru olanlara “D”, yanlış olanlara “Y” yazınız.

Doğru

Yanlış

Sanatçıların ve ünlü kişilerin özel hayatlarına girilmesi hukuka aykırıdır.

Medya'nın en önemli görevi devlet görevlilerine hizmet etmesidir.

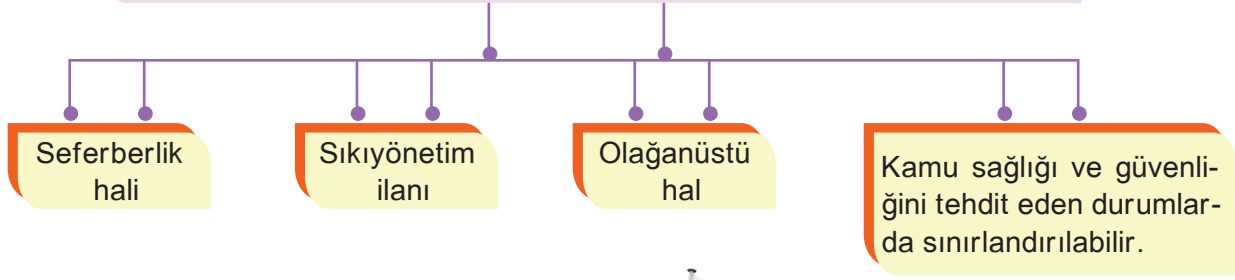
Düşünce özgürlüğü sosyal gelişmenin temel koşuludur.

Sansür gazete, dergi gibi basın organlarındaki yazı, resim gibi unsurların incelenerek basım ve yayımının yasaklanmasıdır.

Notlarım

İnsan Hak ve Özgürlükleri Hangi Durumlarda Sınırlandırılabilir?

Bunları Biliyor Musun?

Kişilerin özel yaşamı, kamu çıkarlarının gerektirdiği durumlar dışında, aile hayatı ve kişilerin özel durumları ile ilgili yayın söz konusu olamaz.

Haklı ve yasal bir neden olmadan, özel yaşamın gizliliği, devletin güven-cesi altındadır.

Ödevim

Notlarım

■ Herkesi Ayrı Ayrı Dinlemekten Zevk Alırım

Atatürk ve Kitle İletişimi

Milli Mücadele yıllarında ülke düşman işgali altında iken, milletin gelişmeleri öğrenmelerinde Atatürk'ün kuruluşuna öncülük ettiği kitle iletişim araçları önemli rol oynamıştır.

İrade-i Milliye

4 Eylül 1919'da Anadolu'da başlayan kurtuluş hareketinin ilk yayın organı olarak Sivas'ta çıkarılan gazetedir. Mustafa Kemal Atatürk bu gazete için "benim gazetem" ifadesini kullanmıştır.

Hakimiyet-i Milliye

10 Ocak 1920'de Ankara'da yayın hayatına başlayan Türkçe gazetedir. Sivas'ta çıkarılan İrade-i Milliye'nin devamıdır. Başlangıçta haftada iki gün yayınlanan gazete, 6 Şubat 1921'den itibaren günlük gazete olarak yayına devam etmiştir. Milli Mücadele dönemi gazetelerinin önderi ve başlıca haber kaynağıdır. Gazetede Mustafa Kemal Paşa'da köşe yazarlığı yapmıştır.

Notlarım

Cumhuriyetimizin Tanığı: “Anadolu Ajansı”

Türkiye’nin İlk Haber Ajansı Nasıl Kuruldu?

Anadolu Ajansı, Yunus Nadi ve Halide Edip Adıvar’ın fikir öncülüğünde, 6 Nisan 1920’de, Ankara’da kurulmuştur.

Bunları Biliyor Musun?

Anadolu Ajansı

Günümüzde uluslararası haber ajanslarının yanısıra yaklaşık 100 ülkenin ulusal haber ajanslarıyla da işbirliği yapan Anadolu Ajansı’na her gün binlerce haber gelmektedir.

Çöz Öğren

Aşağıda boş bırakılmış alanlara uygun bilgileri yazınız.

Yunus Nadi ve Halide Edip Adıvar’ın fikir öncülüğünde, 6 Nisan 1920’de, Ankara’da kurulmuştur.

4 Eylül 1919’da Anadolu’da başlayan kurtuluş hareketinin ilk yayın organı olarak Sivas’ta çıkarılan gazetedir. Mustafa Kemal bu gazete için ‘benim gazetem’ ifadesini kullanmıştır

10 Ocak 1920’de Ankara’da yayın hayatına başlayan Türkçe gazetedir.

Çöz Öğren

- I. İrade-i Milliye Gazetesi
- II. Türk Tarih Kurumu
- III. Anadolu Ajansı

Atatürk’ün kuruluşuna öncülük ettiği yukarıdaki kurum ve kuruluşlardan hangileri, onun iletişime verdiği önemin kanıtı niteliğindedir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I ve III

Notlarım

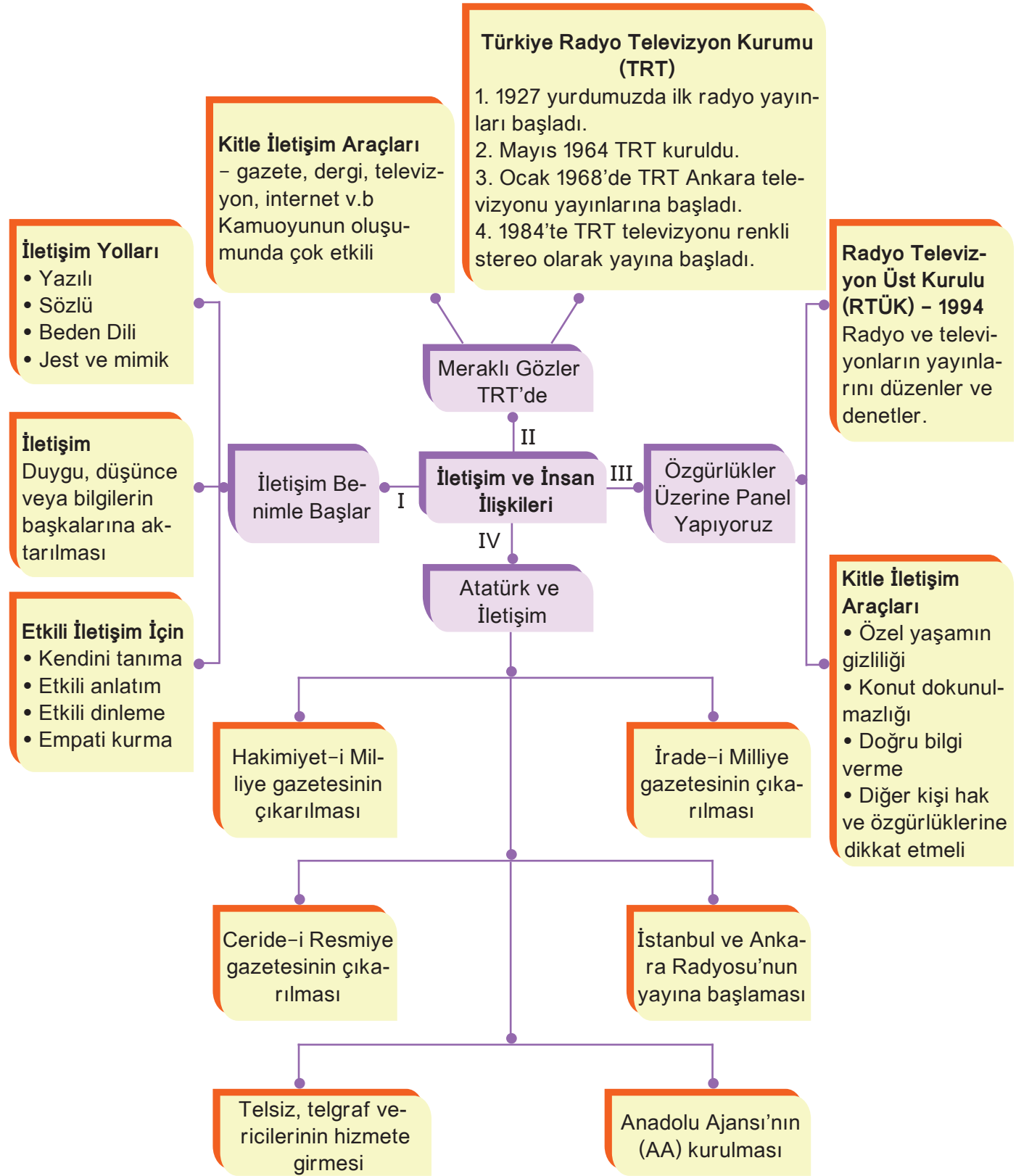

Mustafa Kemal'in Kurtuluş Savaşı yıllarında birçok gazete çıkarmasının amacı nedir? Kısaca açıklayınız.

Ünite Özetim

Ne Kadar Öğrendim?

1. Kitle iletişim araçlarının temel görevlerinden iki tanesini yazınız.

•

•

2. Aşağıdaki kutucuklara kitle iletişim araçlarını yazınız.

3. Aşağıdaki akıllı işaretlerin anlamlarını yanlarına yazınız.

4. "Sözlerimizin etkisi nasıl söylediğimize bağlıdır."

Buna göre, aşağıdaki cümlelerden hangisinin daha etkili olduğu söylenebilir?

- A) Bu akılla gidersen bir arpa boyu bile yol alamazsın.
- B) Sınava böyle mi çalışılır! Tembel çocuk.
- C) Testlerini çözmeden sınavı biraz zor kazanırsın.
- D) Çalışırsan başarılı olacağından şüphem yok.

5.

Aşağıdaki bilgilerden hangisi yüz yüze iletişimle ilgili yanlış bir bilgidir?

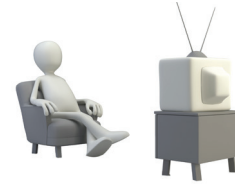
- A) Ses tonu, vurgulama ve konuşma, sözel iletişim davranışlarıdır.
- B) Yüz yüze iletişimde mimikler önemlidir.
- C) Göz teması, yüz ifadeleri gibi faktörler sözel olmayan iletişim davranışlarıdır.
- D) Yüz yüze iletişimde beden dilinin etkisi yoktur.

6. İletişimde önemli olan unsurlardan biri de dir.

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Ön yargıda bulunmak
- B) Yargılayıcı ifadeler kullanmak
- C) Empati kurmak
- D) Öğüt vermek

7.

Kitle iletişim araçlarının topluma faydalarından biri de, toplumu ilgilendiren konularda farklı görüşlerin serbestçe ortaya atılıp tartışılmasına ortam hazırlamasıdır.

Yukarıdaki metinde kitle iletişim araçlarının hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Toplumun eğitilmesini sağlama
- B) Toplumun kültür düzeyini arttırma
- C) Kamuoyu oluşturma
- D) İnsanların zihinlerini etkileme

8. Basın yayın organlarının temel prensipleri vardır. Bu prensiplere uymayanlar kısa süre içerisinde bunun zararlarını görür. Aşağıdakilerden hangisi basın-yayın organlarının temel prensipleri içerisinde yer almaz?

- A) Özgürce halkı aydınlatmak
- B) Toplum ahlakına uygun olmayan yayınlar yapmamak
- C) Bireylerin özel yaşamlarını yayınlamamak
- D) Gerektiğinde devletin çıkarları için halka yanlış bilgi vermek

9. İletişimi olumlu yönde etkileyen unsurlardan birinin de dinleme olduğunu unutmamalıyız.

Aşağıdakilerden hangisi, etkin ve doğru dinleme davranışlarından biri olarak gösterilemez?

- A) Yargılamamak
- B) Dikkatini karşısındaki kişiye vermek
- C) Kendi fikrini kabul ettirmeye çalışmak
- D) Söz kesmemek

10.

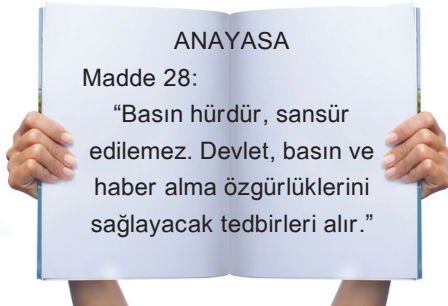

Halkı ilgilendiren konuların ortak olmasından dolayı tüm insanların bu bilgileri elde etme imkânına sahip olması gerekmektedir. Aksi takdirde toplumda birliktelik ve ortak amaç kavramı gelişemez.

Yukarıdaki bilgide aşağıdakilerden hangisinin gerekliliğinden söz edilmiştir?

- A) Yerleşme ve seyahat özgürlüğü
- B) Yaşama hakkı
- C) Kitle iletişim özgürlüğü
- D) Özel hayatın gizliliği

11.

Anayasamızın basın özgürlüğüyle ilgili yukarıdaki madde aşağıdaki amaçlardan hangisine yöneliktir?

- A) Yayın organı sahiplerinin ekonomik gelişmesine yardım etmeye
- B) Toplumun doğru haber almasını sağlamaya
- C) Devletin, basın-yayın organlarına ayrıcalıklar tanımasına
- D) Devletin basın-yayın araçlarını kendi amaçları doğrultusunda kullanmaya

12.

Olumlu iletişim insanlar arasındaki ilişkileri düzenler. Huzurlu bir yaşam sürmelerine yardımcı olur.

Buna göre;

- I. Tebessüm etmek
- II. Selamlaşmak
- III. Surat asmak
- IV. Lakap takmak

hangilerinin olumlu iletişimin içinde yer aldığı söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve IV
- D) III ve IV

13.

İletişimin en önemli unsurlarından biri beden dilidir. Kişiler beden dillerini kullanarak bir takım mesajlar verir.

Buna göre, beden dili kullanılırken aşağıdaki davranışlardan hangisini sergilemek iletişimi olumsuz yönde etkiler?

- A) Kafa sallayarak söyleneni onaylamak
- B) Sevecen hareketlerde bulunmak
- C) Konuşma esnasında göz temasından kaçınma
- D) Konuşurken vücut dilinden yararlanmak

Öz Değerlendirme Formum

Adı ve Soyadı: No: Tarih:

Sevgili Öğrenciler bu form “İletişim ve İnsan İlişkileri” ünitesinde öğrendiklerinizle ilgili kendinizi değerlendirmeniz için hazırlanmıştır. Aşağıdaki her cümleyi okuyunuz, çalışmalarınızı en iyi yansıtan “Her zaman, Bazen, Hiçbir zaman” ifadelerinin altına (X) işareti koyunuz. Her sütunun altına bu işaretlerin sayısını yazınız. Cümleleri “Bazen, Hiçbir zaman” ifadeleriyle cevaplandırdıysanız, öğretmenlerinizden yardım alınız.

İletişim ve İnsan İlişkileri	Her Zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Karşılıklı ilişkilerde iletişimin sağlıklı olmasını sağlayan unsurlara örnekler verebilirim.			
Bir konferans ya da panelde dinleyicilerin sıkılmasının nedenleri hakkında görüş belirtebilirim.			
İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerini uzun süre devam ettirmesinde iletişimin de katkısının olduğunu açıklayabilirim.			
Haber alıp verme, bilgi edinme ve özlem giderme gibi insani ihtiyaçların kitle iletişim araçları ile sağlandığına örnekler verebilirim.			
Medyanın olduğu bilgi alma – verme ve düşünceyi açıklama – yayımlama haklarının olduğuna anayasamızdaki bazı maddeleri kanıt olarak gösterebilirim.			
Kitle iletişim özgürlüğünün her zaman ve her mekânda sınırsız olmadığına örnek verebilirim.			
Konut dokunulmazlığının çerçevesi ile ilgili açıklamalar yapabilirim.			
Anadolu Ajansının kurulmasından, Kurtuluş Savaşı’nda yapılan telgraf yazışmalarından ve cumhuriyetin ilk yıllarına ait gazetelerden yararlanarak Atatürk’ün iletişime verdiği öneme dair görüşler ileri sürebilirim.			

Bu konuda kendimi pekiştirmek için planım:

Öğretmenin yorumu:

SOSYAL BİLGİLER DERSİNE NASIL ÇALIŞMALIYIZ

Sosyal Bilgiler dersinde bulunan bilgilerin çeşitliliği düşünülürse ders işlenişinde harita, çizim, animasyon gibi kaynak çeşitliliğine ihtiyaç vardır. Çalışması oldukça kolay olan bu dersin akıllarda kalıcı olması hayal gücü ve tekrara bağlıdır. Sosyal bilgiler dersi içeriğinde: tarih, inkılâp tarihi, coğrafya alanlarını kapsar. Bu anlamda bu dersi diğer sosyal alanlara zemin, temel, ana ders olarak kabul etmekte fayda var. Pek çok insan bu dersi 'ezber dersi' olarak tanımlama hatasına düşer. Oysa bu derste öğretilenler ezberlenilmeye çalışılması oldukça zordur. Üstelik ezberlemek de kolay bir beceri değildir. Değil mi ?

Sosyal Bilgiler; zaman ve mekan ilişkisi içinde öğrenilmesi gereken konuları içerir. Olay belirli bir zaman aralığında ve belirli bir coğrafyada ve toplumda yaşanır. Yaşadığımız Dünya, devamında yaşadığımız toplum, bugünün toplumsal ilişkileri, ekonomi ve daha pek çok 'kim olduğumuzla alakalı konu bu dersin alt başlığıdır.

İşlenen konuları öğrenmek için, zihinsel canlandırmalar yapılmalı. Okunan, yazılan her sözcüğün hayal gücümüzü harekete geçirmesine izin vermeli, bilgi görselleştirilmelidir. Videolar, animasyonlar ve diğer görsel materyallerden faydalanılması bilgiyi kalıcı hale getir.

Öğretilen konular hakkında akıl yürüterek ve ilişkileri görerek yorum yapmak için görüntüleri okumak gerekir. Aklımızda canlanan görüntüler.

Harita üzerinden yapılan coğrafya ve tarih canlandırmaları konuyu daha farklı boyutlarıyla ele alınmasını sağlar.

Anlatılan tarih konularını kendi yaşandığı dönem koşullarında ele almak doğru öğrenmeye yardım eder. İster sınıfta ister evde çalışırken rollere bürünmek eğlenceli olacaktır.

Kağıt kalem ile basit harita çizimleri, zaman grafikleri yapmanın yararı da çoktur. Renkli kalemler bu derste rahatlıkla kullanabileceğin araçlardır.

Video kullanılan anlatımlarla; kurumları, tarihi mekânları ve sosyal olayları inceledikten sonra bilgileri teoride kalmayacaktır. Video yapımlarını izlemek;, kurumları, tarihi mekânları ve sosyal olayları kolay içselleştirmeni sağlar.

Haritalar: Sosyal bilgiler dersinin en önemli gereksinimlerinden biri olan tarih ve coğrafya haritaları da sık sık kullanılması gereken araçlardır.

Sosyal Bilgiler dersinin öğrenimi diğer derslere nazaran daha kolaydır. Fakat çabuk unutulmuş bir derstir. Öğrenilen bilgileri unutmamanın tek yolu tekrardır. Belirli aralıklarla yapılan tekrarlar öğrenmeyi pekiştirecek, unutmanın önüne geçecektir. Günlük yaşamda kullanılan birçok bilgiyi içermesi bu dersin avantajıdır. Bu nedenle öğrenilenlerin günlük yaşamda kullanılması öğrenmenin verimini arttıracak, unutmayı engelleyecektir.

Notlarım

Notlarım

Notlarım

ÜRÜN DOSYASI KULLANMA YÖNERGEN					
SÜRE	YAPILACAK İŞLER	ÖĞRENCİNİN YAPACAĞI İŞLER	ÖĞRETMENİN YAPACAĞI İŞLER	VELİNİN YAPACAĞI İŞLER	
.....	Ürün Dosyasını Tanıma	Velisi ve öğretmeniyle ürün dosyasının amaçlarını ve en iyi ürünleri seçmek için ölçütler belirler. Bu ölçütleri yazılı olarak dosyaya koyar.	Ürün dosyasını ve çalışma takvimini tanıtır. Öğrenciye hedefi erini belirlemede yardımcı olur. En iyi ürünleri seçmek için kullanılabilecek ölçüt önerileri getirir. Öğrencilere ürün dosyasını değerlendirme ölçütlerini duyurur.	Ürün dosyasıyla ilgili bilgi edinir. Öğrencilerin çalışma hedeflerini belirlemede katkıda bulunur.	
.....	Döneme Ait Ürünlerin Biriktirilmesi	Hafta hafta ürünleri seçer. Seçilen ürünler üzerinde eleme ve geliştirme çalışmaları yapar.	Ürün biriktirme sürecini izler. Öğrencinin ürün eleme, geliştirme çalışmalarını koordine eder. Ürünlerin belirlenen ölçütlere uygun olarak seçilmesine yardımcı olur.	Öğrencilerin ürün eleme, geliştirme aşamalarından haberdar olur. Öğrencilerin süreçteki ihtiyaçlarını karşılar. Ürünlerle ilgili öğrenciye görüş bildirir.	
.....	Ürün Dosyasına Konacak Ürünlerin Seçilmesi	Dönem boyunca seçilen ürünler içinden son elemeyi yaparak iki, üç ürün belirler. Bu ürünler için seçme gerekçelerini yazar. Seçilen ürünler için ürün kontrol listesini doldurur.	Dönem ürünleri için öğrencinin gelişim sürecini yansıtacak en iyi ürünleri seçmesinde yönlendirici rol oynar.	Öğrencilerin ürünler üzerinde yapacağı son elemeye yardım eder.	
.....	Ürün Dosyasının Tamamlanması	Ürün dosyasının kapağını ve içindekiler kısmını hazırlar. Matematik dersiyle ilgili kendisini yansıtacağı bir öz geçmiş yazar. Çalışma sürecini yansıtan bir özet yazar.	Dosya tamamlama sürecinde öğrencinin yapacağı işleri hatırlatır ve bunlarla ilgili gerekli açıklamaları yapar. Yapılması gerekenler hakkında örnek bir dosya tanıtır.	Öğrencilerin yapacağı işler için uygun ortam hazırlayarak öğrenciye ihtiyaç duyduğu desteği sağlar.	
.....	Ürün Dosyasının Sunumu	Sunum yönergesi doğrultusunda dosyasını sunuma hazırlar. Öğretmen ve velinin katılımıyla sunumu yapar.	Ürün Dosyası Sunum Yönergesi'ni hazırlar ve öğrencilere hatırlatır. Sunum için uygun yeri ve zamanı belirler. Sunuma velinin de katılımını sağlamak için mektup yazar. Öğrencinin dosyasını sunuma hazırlamasına yardım eder. Velinin sunuma katılımı durumunda yazılı görüşünü almak için dosyayı veliye bir üst yazıyla gönderir.	Sunuma katılır. Ürün dosyasıyla ilgili görüşlerini sözü ve yazılı olarak belirler. Geri bildirim formunu doldurur.	
.....	Değerlendirme ve Geri Bildirimlerin Yapılması	Öğretmeni ile aldığı geri bildirimlerle ilgili görüşme yapar. Ürün dosyasının derecesine öğretmeniyle birlikte karar verir.	Ürün dosyasını bir değerlendirme ölççeyle değerlendirir. Çalışmalarla ilgili güçlü ve zayıf yanlarını belirten bir mektupla geri bildirime bulunur. Bu mektup ürün dosyasına eklenir. Her öğrenciyle gelişme sürecinin tartışıldığı ve gelecek için hedefi erin saptandığı yüz yüze görüşmeler yapar. Bu görüşmelerde ürün dosyasının derecesine öğrenciyle birlikte karar verir.	Çocuğun en çok hangi ürünü beğendiğini, çocuğun kendini hangi alanlarda geliştirmesi gerektiğini ve ona nasıl yardımcı olabileceğini belirten bir mektup yazar.	

Kavram Sözlüğü

A

Ahidname: Bir şeyin yapılması için söz verildiğini gösteren belge.

Ahi: Ahilik ocağından olan kimse.

Ahilik: Selçuklular ile Osmanlılar döneminde Anadolu'da kurulan esnaf ve zanaatkar loncalarının öncüsü sayılan sosyal örgütlenme.

Akıncı: Osmanlı Devleti askeri teşkilatında sınır bölgelerinde düşman ülkelere ani baskınlar düzenleyip yıpratma hareketinde bulunan hafif süvari (atlı) gruplarına verilen ad.

Ambargo: Bir ülkeyi ekonomik ya da siyasi açıdan zor duruma düşürmek için mal ve hizmet alım satımını durdurarak yapılan uygulama. Genellikle savaş zamanlarında kullanılır.

Amele: Gündelikle çalışan işçi.

Anıt: Önemli bir olayı veya büyük bir kişinin gelecek kuşaklar tarafından tarih boyunca anılması için yapılan göze çarpacak büyüklükte sembol niteliğinde yapı,abide.

Arşidük: Avusturya'da imparator ailesi prenslerine verilen unvan.

Astronomi: Yıldızlar ve yıldızların hareketlerini inceleyen bilim.

Azınlık: Geniş toplum kesimlerine karşı sayıca az olmak. Azınlık olma durumu geleneksel sosyoekonomik (çok zenginler ve çok fakirler)kültürel (klasik müzik sevenler) dini (Hristiyan) vs. olabilir.

B

Bakanlar kurulu: Başbakanın yönetimi altında bütün bakanların katıldığı bir organ.

Barış: Savaşın bittiğin bir antlaşmayla belirtilmesinden sonraki durum.Karşılıklı anlayış ve hoşgörü ile oluşturulan durum.

Barut: Savaşın bittiğinin bir antlaşmayla belirtilmesinden sonraki durum.karşılıklı anlayış ve hoşgörü ile oluşturulan durum.

Betimleme: Betimlemek işi tasvir.

Beyin göçü: İleri düzeydeki meslek ve bilim insanlarıyla uzmanların bir başka gelişmiş ülkede çalışmak amacıyla yerleşip kendi ülkelerinde ayrılması.

Bildirge: Hükümetler tarafından kabul edilen ancak kuralları ve uygulanmaması halinde yaptırım bulunmayan ilan edilmiş ilkeler.

Bilim insanı: Bilimsel çalışmalarla uğraşan kimse,bilgin,alim.

Birleşmiş milletler: 1945 yılında uluslararası barış ve güvenliğin sürekliliğini sağlamak anlaşmazlıkları barışçı yollarla çözmek insan hakları ile ilgili konularda ülkeler arasında iş birliği yapmak amacıyla kurulan uluslararası kuruluş.

Boşnak: Bosna halkından veya bu halkın soyundan olan kimse.

Buluş: Bilinen bilgilerden yararlanarak daha önce bilinmeyen yeni bir bulguya ulaşma veya yöntem geliştirme, icat.

C

Cenk: Kahramanca mücadele çarpışma savaş.

Coğrafi keşifler: 15. Yüzyılda pusula ve açık denizlerde uzun yolculuklara dayanabilecek gemilerin yapılmasıyla Avrupalıların (Portekizler ve İspanyollar) yeni yerler ve kıtalar keşfetmeleri.

Cumhuriyet: Ulusun egemenliği kendi elinde tutarak ve bunu bir süre için seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kullandığı devlet biçimi.

Cülus: Osmanlı devleti'nde şehzadenin tahta çıkmasında yapılan merasim.

Ç

Çanakkale savaşları: 1.Dünya Savaşı'nda Çanakkale Boğazı ve civarında Osmanlı ordusu ile denizde ve karada yapılan savaşlar.

Çevre kirliliği: İnsanların etkinlikleri sonucu havada suda ve toprakta meydana gelen olumsuz gelişmelerle doğal dengenin bozulması.

D

Darüşşafaka: İstanbul'da öksüz ve yetim çocukların eğitimini sağlamak amacıyla açılan ilk parasız yatılı ilköğretim ve liseden oluşan eğitim kurumu.

Debbağhane: Eskiden deri işlenen yer.

Defterdar: Osmanlı Devleti'nde gelir ve giderlerini düzenleyen ve bütçeyi hazırlayan DivanHümayun üyesi

Değişim: Bir zaman dilimi içinde çeşitli alanlardaki değişikliklerin tümü.

Demografik: Nüfus Bilimiyle ilgili.

Denk: Yatak Yorgan kumaş vb. Eşyanın sarılıp bağlanmasıyla oluşan yük balya.

Derya: Deniz.

Devlet Sınırları: Belli bir alanda aynı ülkü ve amaç doğrultusunda yaşayan insanların egemen bir güç etrafında oluşturdukları siyasi varlık.

Devlet adamı: Devlet yönetiminde söz sahibi kişi.

Dirhem: 3,148 grama denk gelen eski bir ağırlık ölçüsü.

Dirlik: Osmanlı Devleti'nde yapılan bir hizmet karşılığında kişilere verilen gelir kaynağı.

Divan: Osmanlı Devleti'nde padişah sadrazam ve bazı yüksek rütbeli devlet görevlilerinin oluşturduğu meclis ve meclisin toplandığı yer.

Donanma: Bir devletin deniz gücü.

Doping: Bir spor yarışması sırasında vücuda üstüb hareket ve enerji sağlamak için kullanılan uyarıcı ilaç.

Duka: Bir para birimi.

E

Egemenlik: Yasalar yapma ve bu yasalara göre ülkeyi yönetme gücü.

Empati: 1. Aynı duyguları paylaşma duygudalışlık. 2.Kendini duygu ve düşüncede bir başkasının yerine koyabilme. 3.Başkalarını başkasının kendi gözüyle görebilme.

Enderun: Enderun Osmanlı Padişahı 2. Murat zamanında kurulan eğitim kurumu.

Endüstri: İhtiyaç duyulan türlü nesne araç gereç aygıt makine ve benzerlerinin yapımı için gerekli yarı işlenmiş maddelerin fabrikalarda toplu olarak iş bölümü ile makinelerle üretilmesi etkinliği.

Endüstrileşme: Endüstrileşmek işi sanayileşme.

Engizisyon: Orta çağda katoliklerde katı din inanışlarına karşı gelenleri cezalandırmak için kurulan kilise mahkemelerin adı.

Erozyon: Yeryüzündeki kayaçların toprakların rüzgarlar seller ve buzulların etkisiyle aşınarak sürüklenip gitmesi.

Eskiz: Taslak.

Estetik: Göze hoş gelen

Etken: Etki yapan müessir faktör.

Etkili vatandaş: Vatandaşlık ödev ve sorumluluklarının bilincinde olup onun gereğine inanan ve yapan vatandaşa denir.

Eyalet: Osmanlı devleti'nde en büyük sivil ve askeri yönetim bölgesi.

F

Fatih: Zafer kazanan fetheden kimse İslam devletlerinde bir ülkeyi veya bir şehri savaşıarak alan hükümdar ve komutanlara verilen unvan.

Ferman: Osmanlı padişahlarının herhangi bir konu üzerinde yazdığı emir.

Fetih: Bir şehir veya ülkeyi savaşıarak alma.

Fetva: İslam hukuku ile ilgili bir sorunun dini hukuk kurallarına göre çözümünü açıklayan şeyhulislam veya müftü tarafından verilebile belge.

G

Ganimet: Müslüman devletlerinin savaşta düşmandan almış olduğu mal para tutsak gibi taşınır değerler.

Gaza: İslam dinini korumak veya yaymak amacıyla Müslüman olmayanlara karşı yapılan savaş,kutsal savaş.

Gazi: 1. (Müslümanlıkta) Düşmanla savaşan veya savaş yapmış kimse. 2.Olağaüstü yararlıklar göstererek düşmanı yenen komutanlara veya şehirlere devlet tarafından verilen onur unvanı. 3.Savaştan sağ ve zafer kazanmış olarak dönen kimse.

Global: Toptan,küresel.

Göç: Ekonomik toplumsal siyasi sebeplerle kişi veya toplulukların yer değiştirmesi.

Gölge oyunu: Geriden ışıkla aydınlatılmış bir perde arkasında hareket ettirilen resimlerin gölgelerinden yararlanılarak oynatılan oyun.

Grejuva: Rum ateşi.

H

Haberleşme: Karşılıklı olarak haber alıp verme, iletişim.

Hak: Kişiye hukuken tanınan çeşitli yetki özgürlük ve olanaklar. Kişinin toplum içerisinde yapabilecekleri.

Halef: Birinin ardından gelip onun yerine geçen kimse ardıl selef karıştı.

Has: Osmanlı Devleti'nde 100.000 Akçeyi aşan dirlik. Has padişah ve yüksek dereceli memurlara verilmekte idi.

Hava kirliliği: Canlıların ve çevrenin zarar görmesine neden olacak kadar çok miktarda gazlar kimyasallar veya organik maddelerin havada bulunması.

Hidrolik enerjisi: Sudan elde edilen enerji türü.

Hoşgörü: Kişinin kendisinininkinden farklı dini inançlara ahlaki değerlere veya dünya görüşlerine sahip başka insanlara müdahale etmekten bilerek veya isteyerek kaçınması.

Islahat: 1. Herhangi bir kuruluş ya da devlet düzeninde eskimiş ya da bozulmuş olan durumları daha iyi hale getirmek için yapılan değişiklik düzeltme ve iyileştirme. 2. Osmanlı devleti'nde gerileme döneminden itibaren zaman zaman Batı örnek alınarak yapılan yenileşme çabalarına verilen ad.

Idare: Genel anlamda yönetim belli bir amacın gerçekleştirilmesi için kurulan örgü veya bir amaca ulaşmak için yürütülen planlı insan faaliyetidir.

İdeoloji: Siyasal ve toplumsal bir öğreti oluşturulan yön veren politik hukuki bilimsel felsefe dini moral estetik düşünceler bütünü.

İlahi: Tanrı ile ilgili olan Tanrıya özgü olan Tanrısal.

İletişim: Duygu düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması bildirişim haberleşme iletişim.

İlhak: Egemenliği altına alma.

İmaret: Yoksullara ve öğrencilere yiyecek dağıtmak için kurulmuş hayır kurumu.

İmparatorluk: Kendi topraklarında oturan çeşitli milletleri egemenliği altında toplayan devlet biçimi.

İmtiyaz: Başkalarına tanınmayan özel kişisel hak veya şart ayrıcalık.

İnsan hakları: Kişinin sadece insan olması nedeniyle sahip olduğu haklar.

İsraf: Gereksiz yere para zaman emek vb.ni harcama savurganlık tutumsuzluk.

İstikbal: Gelecek.

İttifak: Anlaşma uyuşma bağlaşma. Devletlerin çıkarlarını korumak amacıyla bir araya gelmeleri.

İttilaf: Birleşme birlik kurma bir olma.

Kadı: Eskiden hukuki uyuşmazlıkları ve davaları karara bağlamak üzere devletçe tayin edilen görevli hakim.

Kadırğa: 18. Yüzyıla kadar Akdeniz'de kullanılan hem yelken hem de kürekle yol alabilenahşap savaş ve ticaret gemisi.

Kagir: Taş veya tuğladan yapılmış olan yapı kagir.

Kakım: Sanargillerde yazın esmer kırmızı kışır beyaz renkli kürkü değerli etçil hayvan as ermin.

Kakule: Zencefilgillerden sıcak iklimlerde yetişen bir bitki ve bu bitkinin baharat olarak kullanılan tohumu.

Kalyon: Yelkenle ve kürekle yol alan savaş gemilerinin en büyüğü.

Kamu: Bir ülkedeki halkın bütünü.

Kamuoyu: Bir sorun üzerinde halkın gene düşüncesi halkoyu.Kamuoyu zamana ve belli koşullara göre değişebilir.

Kapitülasyon: Bir ülkede vatandaşların zararına olarak yabancılara verilen haklar.

Kaptanıderya: Osmanlı Devleti'nde deniz kuvvetlerin en büyük askeri ve idari amiri.

Kaşif: Bulucu.

Katılım: Bir topluluğa girmek iştirak etmek ortak kalma benimsemek.

Kaynak: Araştırma ve incelemede yararlanılan belge.

Kebabe: Bir baharat türü.

Kentleşme: Kentleşmek işi.

Keşif: Var olduğu daha önce bilinmeyen bir şeyin ortaya çıkarılması.

Kıtlık: İhtiyaca yetmeyecek derecede azlık.Çeşitli nedenlerle ortaya çıkan uzun süreli gıda darlığı.

Kişilik: Bir kimseye özgü belirgin özellik manevi ve ruhi niteliklerin bütünü şahsiyet.

Kitle iletişim aracı: Toplumda sözlü veya yazılı haber alma imkanını sağlayan teknik araçlar.

Kitle iletişimi: Bir takım kaynaklardan elde edilen bilgi ve haberlerin değişik araçlarla geniş halk topluluklarına duyurulması.

Kongre: 1. Çeşitli ülkelerden yöneticilerin elçilerin delegelerin katılmasıyla yapılan toplantı. 2. Bir kuruluşun temel sorunları konuşmak üzere belli sürelerle yaptığı genel toplantı kurultay.

Konuşma: Dinleyicilere bilim sanat edebiyat gibi bir konuda bilgi vermek için yapılan konuşma konferans

Kukla: Hareketli yerleri iplikle sanatçının parmaklarına bağlayarak veya eldiven benzeri bir kesiti kullanarak bir perdenin üzerinden oynatılan bez ve karton gibi hafif mazlemelerden yapılmış nesne.

Kurum: Kuruluş Müessese tesis.

Külhan: Hamamları ısıtan hamamın altında bulunan kapalı geniş ocak.

Külliyeh: Bir caminin çevresinde cami ile birlikte kurulmuş medrese, imaret sabit kütüphane hastane gibi çeşitli yapıların tümü.

Kültür (ve tabiat) varlıkları: Bir ülkede bulunan maddi kültür ürünleri veya eserleri.

Küreselleşme: Ülkeler arasındaki iktisadi siyasi sosyal ilişkilerin yaygınlaşması ve gelişmesi farklı toplumsal kültürlerin inanç ve beklentilerinin daha iyi tanınması ülkeler arasındaki ilişkilerin yoğunlaşması gibi farklı görünen ancak birbirleriyle bağlantılı olguları içermektedir.

L

Laiklik: Devletin dinler arasında ve dini görüşlerle dini olmayan görüşler arasında olumlu ya da olumsuz ayrımcılık yapmaması.

Liderlik: Lider olma durumu.

Lonca: Belli bir iş kolunda usta kalfa ve çırakları içine alan dernek.

M

Mahlas: Takma ad.

Mahsup: Kapatılmış hapsedilmiş kimse.

Mamur: Gelişip güzelleşmesi hayat şartlarının uygun duruma getirilmesi için üzerinde çalışmış olan bakımlı imar edilmiş yer.

Mansip: Makam yüksek memuriyet.

Matrak: Kalın değnek sopayla oynanan oyun.

Medrese: Selçuklu ve Osmanlılar döneminde dini felsefi ve fen ilimlerinin okutulduğu okul.

Meç: Süngü gibi yalnız batılarak yaralamaya yarayan kısa düz ve endiş kılıç

Meşruyet: Bir hükümdarla yönetilen bir ülkede hükümdarın başkanlığı altında parlamento yönetimine dayanan hükümet biçimi.

Metro: Büyük Şehirlerde semtler arasında işleyen yeraltı demir yolu hattı.

Millet: Çoğunlukla aynı topraklar üzerinde yaşayan aralarında dil tarih duygu ölkü gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğu.

Milli egemenlik: Bir ülkeyi oluşturan halkın egemenlik gücünü elinde bulundurması.

Minyatür: Kağıt parşömen fildişi gibi malzemeler üzerine küçük boyutlu resim yapma tekniği.

Molla: 1. Büyük Kadi, 2. medrese öğrencisi, 3. büyük bilgin. 4. dini yönü ağır basan kimse.

Monarşi: Bütün egemenlik yetkilerinin bir kişi tarafından kullanıldığı devlet biçimi.

Müderris: Medreselerde ders veren hoca.

Mürekkap: Yazı yazmak desen çizmek veya basmak için kullanılan türlü renklerde sıvı madde.

Müttelik: Aralarında anlaşma olan taraflar.

N

Nakib: Yardımcı.

Nakkaş: Yapıların duvar ve tavanlarına süslemeler yapan usta bezekçi

Nişancı: Divanı üyesi olan antlaşma berat menşur name ve fermanların başına tuğra çeken görevli.

Nizam-ı Cedit: Osmanlı Devleti'nde 3. Selim zamanında yapılan askeri teknik ekonomik vb. Alanlarda yapılan yeniliklerin adı.Aynı dönemde Batı örnek alınarak kurulan ordunun adı.

Nüfus: Sınırları belli bir alanda belli bir zamanda yaşayan insan sayısını tespit etmek amacıyla yapılan işlem.

Nüfus sayımı: Sınırları belli bir alanda belli bir zamandan yaşayan insan sayısını tespit etmek amacıyla yapılan işlem.

Nüvvab mektebi: Osmanlı Devleti'nde bir çeşit okul.

O-Ö

Ondurmak:İyiye döndürmek.

Oligarşi: Siyasi gücün birkaç kişilik bir grubun elinde toplandığı yönetim aristokrasinin daralmış biçimi.

Ortak miras: İnsanların tarih sahnesinde var olduğu andan itibaren ortaya koyduğu ve günümüze kadar ulaşan tüm insanlığa ait eserler.

Ödev: Yapılması yerine getirilmesi insanlık duygusu ve toplum kuralları bakımından gerekli olan iş ve davranışlar.

Özerk: Aynı bir yasaya bağlı olarak kendi kendini yönetme yetkisi.

Özgürlük: 1. Herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya bağlı olmaksızın düşünme veya davranma, herhangi bir şarta bağlı olmama durumu, serbesti. 2. Her türlü dış etkidenden bağımsız olarak insanın kendi iradesine kendi düşüncesi-ne dayanarak karar vermesi durumu hürriyet.

Rakım: Bir yerin deniz seviyesine göre yüksekliği.

Reform: Düzeltmek daha iyi sonuçlar elde etmek için bir alanda bir kurumda yapılan köklü değişiklik ıslahat.

Restorasyon: Eski bir yapıda yıkılmış bozulmuş olan bölümleri aslına uygun bir biçimde onarma yenileme.

Rönesans: Yeniden doğuş. Rönesans, 15 ve 16.yy.da Avrupadaki bilim ve sanattaki değişme ve gelişme hareketleri.

Sadrazam: Osmanlı Devleti'nde baş vezir.

Sair: Diğer öteki.

Salhane: Kesimevi.

Savaş: Barış yoluyla çözümlenemeyen sorunların çözümü için bir devlet ya da devletler grubunun diğer bir devlet ya da devletler grubuna karşı güçlerini kullanarak yaptıkları silahlı veya silahsız mücadeleler.

Sebilhane: Genellikle camilere bitişik özel bir biçimde yapılmış karşılık beklenmeden hayır için içme suyu dağıtılan taş yapı.

Seçim: Kanunlar yönetmenlikler uyarınca kanın koymak ve yönetmek için bir veya daha çok adat arasındak belli bir veya birkaçını seçme.

Selef: Bir görevde bir makamda kendinden önce bulunmuş olan kimse öncel ardıl karşıtı.

Sermaye: Bir ticaret işinin kurulması yürütülmesi için gereken anapara ve paraya çevrilebilir malların tamamı ana mal kapital.

Sipahi: Osmanlılarda tımar sahibi bir sınıf atlı asker.

Sivil toplum: Bireylerin ve gruplarının devletten kaynaklanmayan ve devletçe yönetilmeyen her türlü toplumsal faaliyet.

Sorumluluk: Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi mesuliyet.

Sosyalleşme: Kişinin içinde bulunduğu toplumda yaşayabilmesi sağlayıcı ortak yaşantıları öğrenmesi yani başkalarıyla ortak özellikler sergileyen davranışlar geliştirmesi ve kendisini bir kimlik çatısı altında var etmesi.

Sözleşme: Kural koyucu nitelikte olan ve tarafların esaslarda mutabık kaldığını gösteren antlaşma.

Sponsor: Bir işin bir faaliyetin maddi ve manevi yönünü üstlenen kimse veya kurum.

Süreklilik: Sürekli olma kesintisiz olarak sürüp gitme durumu devamlılık.

Şeyhülislam: Osmanlı İmparatorluğu'nda kabinede sadrazamdan sonra yer alan ve genellikle din işlerinden sorumlu olan üye.

Şose: Genellikle taş kırıkları üzerine kum döküp silindir geçilerek yapılan yol.

Tanı: Bir hastalığı tanıma işi teşhis.

Tanzimat: Sultan Abdülmecit zamanında 1839'da Gülhane Hattı Hümayunu adıyla anılan bir fermanla ilan edilen yönetimi iyileştirme tasarısı ve bu iyileştirmenin yapıldığı dönem.

Tasarruf: Para veya herhangi bir şeyi dikkatli kullanma idareli tüketme. Para biriktirme artırım.

Teknoloji: Bir sanayi dalı ile ilgili yapım yöntemlerini kullanılan araç gereç ve aletleri kapsayan bilgi.

Tekzip: Yalanlama.

Teselli: Acı bir olayı unutturmaya çalışma acısını hafifletme avunma avuntu avunç.

Teşkilat: Ortak bir gaye etrafında bir araya gelmiş kurumların veya kişilerin oluşturduğu kuruluş.

Tezhip: Yazma kitaplarda sayfaların yaldız ve boya ile bezenmesi yaldızlama.

Tımar: Osmanlı Devleti'nde bir görev ya da hizmet karşılığında kişilere verilen toprak olup geliri 20.000 akçeden az olan dirlik.

Tuğra: Osmanlı padişahlarının imza yerine kullandıkları özel bir biçimi olan sembolleşmiş işaret.

Tüba: Sosyal bilimlerin gelişmesi amacıyla kurulan kurum. Açılımı Türkiye Bilimler Akademisidir.

U - Ü

Ulufe: Osmanlılarda kapıkulu askerlerine saray ve devlet kuruluşlarındaki bazı görevlilere üç ayda bir verilen ücret.

Uygarlık: Zamanın olanakları ölçüsünde gelişen teknik uygulamalarla iyileştirilen yaşam koşullarının bütünü.

Ürün: 1. Doğadan elde edilen üretilen yararlı şey mahsul. 2. Türü endüstri alanlarında ham maddelerin işlenmesiyle elde edilen şey.

Y

Yargı: Yasalara göre mahkemece bir olay veya olgunun doğuşuna etken olan sebeplerin de göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi sonucu verilen karar.

Yasa: Olayların gidişinde olağan dışına yer vermeyen değişmezlik ve mecburiyet gösteren kural.

Yasama: Yasa koyma.

Yatırım: Milli ekonominin veya bir ticaret kuruluşunun üretim ve hizmet gücünü artırıcı nitelikte olan aktif değerlerine yapılan yeni eklemek. Bir çıkar veya kazanç sağlamak için yapılan davranış.

Yeniçeri: 1. Murad tarafından Yeniçeri Ocağı adıyla kurulan İkinci Mahmut zamanında Nizamı Cedit adındaki asker ocağının kurulmasıyla ortadan kaldırılan Osmanlı İmparatorluğu'nun piyade asker sınıfı.

Yurttaşlık: Yurttaş olma bir yurtta doğup büyüme veya yaşamış olma durumu, vatandaşlık.

Yürütme: Kanunları uygulama işi icra.

Yüzyıl: Yüzyıllık süre asır.

Z

Zanaat: 1. İnsanların maddeye dayanan ihtiyaçlarını karşılamak için yapılan öğrenimle birlikte tecrübe beceri ve ustalık gerektiren iş sınaat. 2. El ustalığı isteyen işler.

Zaruri: Zorunlu.

■ Kaynakça

- 7. Sınıf Tüm Dersler Konu Anlatan, Okyanus Yayıncılık, İstanbul, 2013.
- YGS-LYS Tarih Konu Anlatım, Kültür Yayıncılık, İstanbul, 2013
- YGS-LYS Coğrafya Konu Anlatım, Kültür Yayıncılık, İstanbul, 2013
- <https://tr.fotolia.com>

Haftalık Sosyal Bilgiler Ders Programım

Dersler	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
1. Ders					
2. Ders					
3. Ders					
4. Ders					
5. Ders					
6. Ders					
7. Ders					
8. Ders					

Gelişim Raporu

Sosyal Bilgiler Yazılı Yoklama Notlarım

1. DÖNEM				2. DÖNEM			
1. Yazılı	2. Yazılı	3. Yazılı	Ortalama	1. Yazılı	2. Yazılı	3. Yazılı	Ortalama

Sosyal Bilgiler Çoktan Seçmeli Sınav Doğru Sayılarım

1. DÖNEM					2. DÖNEM				

Sosyal Bilgiler Proje Notlarım

1. DÖNEM		2. DÖNEM	
1. Projem	2. Projem	1. Projem	2. Projem